

MÄNGEN

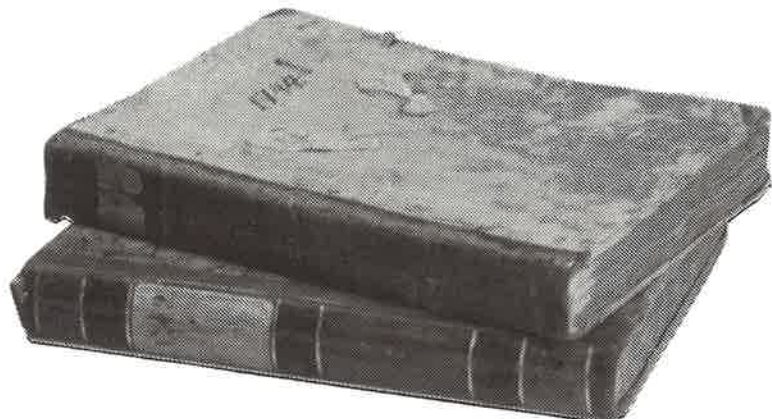
Lätt blandat från bruken Kosta Boda Åfors Johansfors. Nr.1/85

WELCOME TO KOSTA BODA.

Glad Sommar!

Bruksböckerna berättar IV

Johan Fredrich Wickenberg från Västervik, 32 år gammal, och delägare i Kosta Bruk övertog Bruket och flyttade in i Herrgården 1756. Enligt anteckningar medförde han som bohag 1 st byrå, 2 st speglar, 1 st brädspel, 1 tunna socker, pigan Sara och sin syster Maria Catharina som hushållerska.

År 1764 gifter han sig med Chatarina Hultman och flyttar tillbaka till Västervik och överlåter driften till sin sväger Graelius med titeln »Directeur».

1781 ombyggdes Herrgården och Wickenberg flyttar tillbaka till Kosta och stannar där till sin död 1790.

Vid sitt tillträde till Bruket synes inte Wickenberg förföra över något större kapital och fick dra sig fram med upplånat kapital och en bekymmersam ekonomi. »Bouteille-blåsningen» med 20.000 st årstillverkning var svår att avyttra och ofta till förlust. »Öfriga sorte av öhl- och vinglas kan med fördel avsändas och säljas i Stockholm, en ferm hvitglas-blåsare eftersöktes. Taffelglaset var besvärligt med transporter och skiärare.»

Driften var inte problemfri. I syfte att nå en billigare och rationellare drift uppfördes väster om den gamla hyttan en provhytta (nr 4) avsedd för torv som bränsle. Intelligande mossar hade vid prov visat sig innehålla rikligt med sk brännertorv och förutsättningarna var goda, men av okänd anledning kom aldrig driften igång. Hyttan försvinner i bokföringen och redovisas senare som lagerlokal. Orsakerna har aldrig klarlagts. Var det ugnstypen, som inte passade eller var det hanteringen av torvupptagningen som inte behärskades? Det fanns på den tiden inga maskinella hjälpmedel. Det har senare visat sig att Wickenbergs teori var riktig om torvens bränslevärde.

Brukets ekonomi och soliditet förbättrades. En lugn och stadig utveckling, och ett gott förhållande rådde med de anställda under Wickenbergs 35-åriga ledning. Bebyggelsen in-

skränkte sig till de fem dagsverksstugorna vid Bruksgatan, som flyttades från fjällen /Fjällboda/ och efter den tidens begrepp moderniserades.

Jordbruket förbättrades. Därom vittnar de mäktiga stenmurarna på båda sidor om gamla vägen till Kulla och Skärgöl. Vid sitt fränfalle var Wickenbergs ensam ägare till Bruket jämte egendomarna Dovedshult-Kulla-Lövsjö-Ryd-Carlsmåla-Tikaskröv-Johans-torp och underliggande torpställen, stor egendom i Västervik och ett värdefullt bohag. Därtill skall läggas att bruk och anläggningar voro i ett gott skick, och de efterlevande övertog ett skuldfritt bo.

Man kan väl inte motsäga Wickenbergs eget påstående, att »Bruket hade med skicklighet och klok ledning, hederligt belönt sin ägare».

Trots den stora förmögenheten bodde Fru Wickenberg kvar i herrgården till sin död 1786 och förestod bruks-hushållet för bokhållare och Brukets gäster och ombesörjde ljusstöpningen för kontor och fabrik. Härför uppbar hon avkastningen från Ladugården.

Båda vilar nu i den gemensamma familjegraven »gravkammaren» på Ekeberga Kyrkogård. En »Grifteruna», som upprättades efter Wickenbergs död, förvaras nu i Sockestugan och ger en skildring av hans personlighet.

»Försynen hade tilldelat honom efter födelsen, som timade den 1 februari 1724 eldigt snille, skarpt förstånd, mogen eftertanke jemte gladlynt och mild ansigte, som ej ringa bidrog till allas kärlek och högaktning, därför var han rätträdig ämbetsman, hederlig medborgare, kär make och mot sina barn den bästa far, mot underhafvande mild husbonde, mot sig själv god cristen. Hans hus af Gud rikeligen välsignat var den fattiges hemvist, den förtrycktes fristad. Gudsfrugtan, den han grundeligen ägde älskade var hans nöje, ty blef hans död lik lefnaden stilla lycksalig på Kosta Glasbruk den 19 april 1790.»

PARIS:

CENTRE CULTUREL SUEDOIS, PARIS
7 JUN-14 JUILLET 1985
UN ART DU FEU
LA VERRERIE CONTEMPORAINE EN
SUEDE

Pompa och ståt, strålände svenskt glas och alla viktiga personer utgjorde ingredienserna när Svenska Institutets direktör Anders Clason öppnade portarna för tidernas största svenska glasutställning.

Inte sedan 1925 har en svensk satsning av den här kraften gjorts för svenskt glas i Frankrike. Utställningen har organiserats av Svenska Institutet med stöd av Statens Industriverk. Alla Kosta Bodas formgivare finns med utom Christian von Sydow, som nyss knutits till oss.

Åke Hultd har varit utställningskommisarie och lyckats utomordentligt väl med urval och sammanställning, säger de som var där. Han har inte sparat någon möda utan åkt runt på bruken och sökt efter det absolut mest intressanta. Man visade både serietillverkat glas och unikat.

Vernissagen hölls den 7 juni och utställningen blev kvar en vecka i de vackra rummen på Svenska Institutet som i sig själv utgör en kulturupplevelse.

Till vernissagen samlades alla tongivande kulturpersonligheter i Paris. Tillresta var många representanter för Kosta Boda: Vivianne Sjölin, formgivarna Anna Ehrner, Göran Wärrf och Lisa Bauer samt mästaren i provverkstaden Håkan Gunnarsson.

Utställningskatalogen är också ett gediget svenskt hantverk. Där finns bilder på alla formgivarna och prov på deras objekt i både färg och svart/vitt tryck. Där rekapituleras det svenska glasets historia, liksom Kosta Bodas.

I samband med utställningen arrangerade det stora varuhuset PRINTEMPS en kavalkad med glas från Kosta Boda i sex stora skyltfönster ut mot paradgatan.

Anders Engström:

Verksamhetsåret 1984/85 som slutade den sista april blev ännu ett bra år för Kosta Boda, även om vi inte nådde upp till föregående års rekordresultat.

Framförallt är det glädjande, att den svenska marknaden fortsätter att vara stark. Norge är en annan marknad, som de senare åren utvecklats ytterst positivt, och vi förväntar att ytterligare öka försäljningen dit under innevarande år. Försäljningen till USA och Australien är fortfarande bra, även om vi i USA drabbats av plagiat av flera produkter, bl a Snöbollen, som till viss del påverkat vår försäljning.

Under året har vi genomfört en rad kostnadskrävande marknadsföringsinsatser som resulterat i ett antal nya broschyrer, annat säljmaterial samt en ny katalog.

Genom bildandet av ett övergripande bolag för Kosta Boda och de utländska försäljningsbolagen, Kosta Holding AB, räknar vi med en bättre samordning för glas-sektorn. Detta bör ganska omgående ge önskad positiv effekt på försäljningen till berörda länder.

Vi har också under året förstärkt vår organisation inom den tekniska funktionen och marknadsorganisationen. Från och med juni månad i år är vår marknadsorganisation återigen fulltalig.

Ett av problemen under föregående verksamhetsår har varit att efterfrågan på servisglas och styckesaker varit väsentligt större än tillgänglig produktionskapacitet. Detta har tyvärr inneburit olägenheter för våra kunder, som trots den uppkomna situationen visat stor förståelse och tålamod. Givetvis har såväl försäljning som resultat påverkats negativt på grund av detta. Huvudorsaken är att bristen på kvalificerade glasarbetare förvärrats, och att den interna utbildningstakten inte varit tillräckligt hög. Den interna utbildningen har dock varit betydligt mer omfattande än på många år och kommer att ytterligare förstärkas i och med att glasskolan startar sin verksamhet under hösten med den praktiska delen förlagd till Kosta. Tillkomsten av »nya» glasbruk, som till viss del rekryterar sin personal från Kosta Boda utgör i det korta perspektivet naturligtvis ett problem för oss.

Verksamhetsåret 1985/86 bör kunna bli ytterligare ett bra år för Kosta Boda. Konjunkturerna i Sverige, som nu är på toppen, kommer med all sannolikhet i slutet av vårt verksamhetsår att uppvisa en tydlig försvagning. Samma utveckling är att förvänta i USA, medan högkonjunkturen i Västeuropa förväntas fortgå en bra bit in på 1986.

Ett väsentligt problem för oss är, att lönekostnadsstegringen i Sverige såväl förra året som i år är väsentligt snabbare än omvärldens. De konkurrensfördelar som blev följden av den senaste devalveringen är nu definitivt upptäta. För att vår konkurrenskraft gentemot utländska konkurrerande glasföretag ska förbli oförändrad krävs, att en ny devalvering genomförs under hösten.

Försäljningen under innevarande år förväntas öka kraftigast i USA, Australien, Frankrike och Norge, medan vi i Sverige räknat med en något försiktigare utveckling.

Under året kommer ett ganska omfattande investeringsprogram att genomföras. I Boda kommer befintliga vanna att byggas om, varvid ny teknik tillämpas. I Kosta kommer förädlingsavdelningarna, främst sliperiavdelningen att förses med modernare utrustning. Vi kommer även att successivt förbättra miljön på de olika arbetsplatserna. Förutom rena investeringar i utrustning kommer kraftfulla marknadsföringssatsningar på ett fåtal marknader bl a USA att genomföras.

Under hösten blir utställningslokalerna i Kosta, Stockholm och New York föremål för omfattande upp- rustningar.

Höstens nyhetsprogram som är mycket spännande och väl sammansatt kommer att väcka stor uppmärksamhet på marknaden. Inom kristallsortimentet blir höstens program det intressantaste som uppvisats på många år.

Vi kommer att satsa på utbildning av personalen i ökad omfattning. Vi kommer även att arbeta för att ansvar och befogenheter förs ned i organisationen för att därigenom öka motivationen i arbetet och för att ge en ökad förståelse för företagandets förutsättningar. Kan vi dessutom ytterligare förstärka samhörighets- känslan inom företaget blir vi oslagbara på en hårdnande marknad.

Vi är idag ett av världens ledande glasföretag och ska så förbli. Detta måste vara alla anställdas föresats. Lyckas vi att inte enbart behålla vår ställning på den internationella marknaden, utan även förstärka denna, kommer Kosta Boda även framledes att vara ett sunt företag samt en trygg och bra arbetsplats för alla anställda.

Till sist vill jag tacka alla anställda för ett trevligt och gott samarbete och önska en trevlig sommar.

Anders Engström

NYA PÅ KOSTA BODA:

Zeth Nyström

Zeth Nyström, 39 år, från Skara i Västergötland, har anställts som marknadschef i Kosta Boda.

Det är en mycket meriterad yrkesman som nu kommer att leda marknadsarbetet hos oss. Närmast kommer Zeth från Rörstrand där han innehaft befattningen som exportchef.

Sin utbildning har han fått på Handelshögskolan, Universitetet, i Göteborg. Från en anställning hos Volvo kom han över till Saab Scania Personbilar och var där marknadschef för Fjärran Östern och Asien. Därefter blev han exportchef inom Procordia Food AB.

När han nu presenterar sej för Kosta Boda-personalen vill han gärna framhålla några av sina synpunkter på marknadsarbetet.

– Till att börja med måste jag lära känna personalen i företaget, det är viktigt att tala med folk. Jag måste åka runt en hel del för att lära mej om företaget och om produktionen. Jag känner redan en del av formgivarna från min tid på Rörstrand. Nu skall det bli intressant att träffa alla andra som arbetar här.

Man skall bara inte förvänta sej att jag skall kunna åstadkomma stora förändringar i marknadsarbetet. Snarare säger mej min bakgrund att det är de många små förändringarna som långsiktigt skall ge vinst.

Zeth Nyström deklarerar att han har ett stort intresse för konst och design och själv tycker om att teckna.

Osökt kommer han in på Kosta Bodas produktsortiment och begreppen kvalitet, kvantitet och säljfilosofi.

– Vårt sortiment måste vara levande, förnyas och befrias från sådant som köparna inte vill ha. Vi skall tillverka och sälja vad kunderna önskar och som ryms inom vår designfilosofi. Där

kommer begreppet kvalitet in, men det är mycket mera än bara produktkvalitet. Allt som kunderna kommer i kontakt med skall vara präglad av kvalitet: Pris, reklam, telefonväxeln, säljarnas bilar, våra kläder, våra lokaler, uppräkningen kan bli mycket lång. Allra viktigast är våra leverans- och administrativa rutiner.

Vi själva måste tala med varandra så att vi förstår. Vi måste säga stycken, antal, i stället för pengar och procent. Om jag säger att vi måste leverera 3000 vaser till Tyskland nästa månad är det lättare att förstå än om jag talar om en order på 1/2 miljon. Vi vet alla hur varerna ser ut, vi känner till hur de tillverkas, hur många händers arbete som måste göras innan vi kan sända iväg dem. Vi talar om realiteter.

Att sälja är också mera än bara att skriva order. Produktionen måste planeras, leveranstider beräknas. Inom 5 år kanske säljaren använder en minidator som via telefonen kan ge honom direkt besked om lagersituationen, leveranskapacitet och annat som kan förkorta vägen från order till pengar i kassan. Att ge kunderna reella besked om varor och leveranser ökar tilliten mer än alla välberäknade prognoser som visar sej ohållbara.

– Ja det där är några tankar jag har om vad som skall göras.

I sommar, före skolans början, kommer Zeth Nyström och hans familj att flytta till Glasriket. Familjen består av hustru Christina, 37 och pojkarna Jesper, 13 samt Fredrik 9 år. Säkert kommer man att leta efter en golfbana i närheten, det är en av familjens gemensamma intressen, liksom skidåkning i Jämtlandsfjällen vintertid.

Olle Mattsson

Olle Mattsson, född 1945 i Asarum, Blekinge, har anställts på marknadsav-

delningen som marknadsplanerare.

Olle Mattsson har vandrat en lång och krokig väg fram till den här befattningen, men torde ha just de rätta egenskaperna för det här svårdefinierade uppdraget.

Han började på gymnasiet med att gå de ekonomiska och distributionstekniska linjerna. Läste sen marknadsekonomi inom Marknadsförbundet och företagsekonomi vid Universitetet i Lund.

Nu är det inte så enkelt att Olle studerade i just den här ordningen eller ens i en följd, utan mera som det passade mellan olika andra arbeten. Han har testat koppar åt Svenska Metallverken i Granfors och där också administrerat löner, ackord och prissättning. Han har frilansat som reportagefotograf ett år, med eget labb och utgångspunkt från Asarum. ABU i Svängsta har han tjänat länge bl a som produktchef med uppgift att koordinera olika aktiviteter, men också svarat för PR-arbetet, skött produktutvecklingen och sortimentutbyggnaden, osv.

Familjen, som nu skall flytta till Småland består också av hustru Birgitta, just utbildad arbetsterapeut och jämnårig med Olle samt sönerna Martin 14 och ett halvt år och Henrik 13 år.

Familjen trivs vid kusten där vindsurfing gärna utövas med någon av de egna brädorna. Musik är en annan gemensam nämnare. Det blir alla sorters musik som körs genom stereoanläggningen i det Mattssonska hemmet. Klassikerna lika gärna som nyare tongångar. Just nu är ju Bruce Springsteens musik aktuell. Sextitusen människor lyssnade på honom på Ullevi, säger Olle, och där finns våra kunder.

Det är typiskt för Olle Mattssons syn på sitt arbete. Han har sina känsliga sinnen närvarande överallt i nuet för att fånga upp signaler som kan påverka Kosta Bodas inriktning.

Konstintresset är också en gemensam familjeangelägenhet. Man uppskattar unga svenska moderna målare, grafiker och skulptörer. Ett av de senare förvärven är en målning av Anders Andersson, som just fått stipendium för tre års studier i New York. Max Book är ett annat exempel på en modern konstnär familjen gillar. Emellanåt blir det en resa till Malmö för att se konst eller till något galleri hemmavid.

Fiskeintresset i den här familjen är väl närmast något självklart efter Olles år på ABU. Kunnande och redskap lär man inte sakna.

Inte ens glas är främmande för Olle Mattsson då han i sina tidigare anställningar arbetat ihop med Arbmans rek-lambyrå och därigenom kommit Kosta Bodas glas nära.

I sin befattning skall han nu ta fatt i det mesta som rör den svårfångade marknaden. Hur ser den ut idag? Han skall göra en ekonomisk bedömning av marknadsbehovet, arbeta med sortimentstyrning, koordinera marknadsaktiviteter, t ex katalogproduktion, nyhetslanceringar, annonsering osv. Han kommer att samarbeta med Vallby 100, med reklambyråer, ja över huvud taget vara inblandad i det mesta inom företaget.

Marknadschefen Zeth Nyström är hans chef och Olle själv är samtidigt en slags verkställare åt honom.

Allra först måste jag lära mej mycket, säger Olle, och allt eftersom krypa in i min befattning.

Sam Wadin

Sam Wadin, 42 år, har anställts vid Kosta Glasbruk i befattningen som produktionschef.

Det är en erfaren glasman som nu kommit till oss. Ändå började hans yrkeskarriär med utbildning till metallurg. Det skedde med en ingenjörs-examen vid stålindustrins skola i Filipstad, Bergsskolan.

Från 1973 var Sam anställd som hyttingenjör vid Emmaboda Glasverk. I tre år smälte han glas till planglastillverkningen i den stora vannen.

Konst- och nyttoglastillverkning hos Orrefors Glasbruk blev nästa steg i karriären. Där var han produktionschef mellan 1976 och 1984.

Efter ett årslångt mellanspel hos Emmaboda Granit AB, också som produktionschef, har han nu återvänt till glaslet. Längtan blev för stark, säger han.

Sam Wadin kom till Kosta Glasbruk på våren i år. Redan har han hunnit få vissa perspektiv på sitt arbete. Personals stora yrkeskunnande är en tillgång han skulle vilja ta tillvara bättre. Vi tillhör de bästa i världen på att pressa glas, tycker han, det skulle vi utnyttja ännu mera. Gärna skulle han också se en högre grad av efterbearbetning av våra produkter.

Ända sedan 1973 har han bott i Emmaboda med familjen, som består

av hustru Annelie och barnen Susanna 18 år och Per Johan 15 år. Taxen Fia, 12 år, glömmer han inte bort att nämna. Det stora gemensamma intresset är sport. Sam själv sitter i styrelsen för EIS och är också ordförande i volleybollsektionen, båda barnen sparkar fotboll. Vindsurfing i Kalmarsund eller i Karlskrona-skärgården tillhör sommarglädjen för familjen, liksom utförskning på skidor i de svenska fjällen.

Anita Saming-Nilsson

Anita Saming-Nilsson har anställts på marknadsavdelningen för att ta fram och fortlöpande förnya vårt förråd av broschyrer, kataloger, produktblad och bilder. Det är mängder av sälj- och reklammaterial som måste tas fram via reklambyråer eller i egen regi och Anitas befattning betyder en klar förstärkning av marknadsavdelningen.

Anitas bakgrund kommer väl till pass i Kosta Boda. Efter gymnasiet estetiskt inriktade skolor läste hon 60 poäng på Högskolan i Växjö på beteendevetar- och pedagogiska linjerna. Därefter har hon arbetat på Smålands-posten som redaktör för barnsidan (halvsida varje lördag) jämsides med korrekturläsning.

Sedan 1973 bor Anita i Växjö och är gift med Stefan, innehavare av ett tryckeri och bildbyrå Syd. Barn har inte familjen Nilsson men väl 2 st hundar, terrier av ovanligt slag. Familjens gemensamma intresse riktar sej mot naturupplevelser och man reser gärna långt norrut, till Island t ex där man varit flera gånger och gärna till Spetsbergen också, ett resmål som finns med i framtidsplanerna.

Karl-Åke Larsson

Karl-Åke Larsson har anställts som platschef för Åfors och Johansfors glasbruk sedan 1 april 1985. Tjänsten innebär administration av personal och produktion vid de båda bruken med ansvar för produktionskvalitet och kvantitet.

Karl-Åke är från början elingenjör, född för 50 år sedan i Kiruna.

I Svappavaara har han arbetat med att montera och sätta igång malmbehandlingsverk, kross- anriktnings- och kulsintverk. Fram till 1970 var han planeringschef där.

I Liberia, Västafrika, fann han sin nästa arbetsuppgift. Där var han under ca 11 års tid produktionschef för malmhanteringen.

1980 återvände han till nordligaste Sverige, till Kiruna, där han arbetade för en forskningsstiftelse som ägnar sej åt svensk gruvteknik.

Uppgifterna där var många: Projekt-administration, ekonomisk koordination av projekten, entreprenöransvarig m m. Stiftelsen ägnar sej åt forskning kring bergmekanik, bergsteknik och bergsmaskinteknik.

Foto: Ove Alström

Karl-Åke Larsson finner inget onaturligt i att arbeta på så olika platser som kalla Nordsverige och varma Västafrika. Småland är fint tycker han också och säger att han inte är helt obekant med Glasriket. Han har kontakter här. Bor för närvarande i Emmaboda och vill se sej omkring innan han så småningom väljer permanent boplatz.

Hans arbetserfarenheter, inte minst från Afrika-åren har givit honom en balanserad syn på livet och människans behov. Många resor runt i världen har väl säkert bidragit därtill.

Underhållschef

Berne Karlsson är anställd som underhållschef sedan 1 april 1985. Tjänsten sorterar under tekniska avdelningen och innebär ansvar för nybyggnation och underhåll av Kosta Bodas anläggningar.

Berne Karlsson är redan välkänd på Kosta Boda, då han varit anställd i företaget sedan 1974 och nu återkommit efter en tids tjänst som driftingenjör på Länslasarettet i Kalmar.

Förordnande

Kennert Koch har förordnats som produktionschef vid Boda Glasbruk sedan 1 mars 1985.

Foto: Ove Alström

Lars Röstlund, Berit Selander, Ulf Enander och Conny Noremark

Ett besök på HLR/BBDO

I hjärtat av Stockholm, ett stenkast från skärgårdsbåtarna vid Nybrokajen finner man HLR, reklambyrån som arbetar åt Kosta Boda.

Mängden har besökt byrån och träffat den projektgrupp som direkt har ansvar för Kosta Boda-uppgifterna.

I ett gammalt vackert hus, Artillerigatan nr 6, har HLR inrett lokaler åt sej på två av de nedersta våningsplanen. Marmobelagda golv och trappor, ädelträ och smak av jugend präglar lokalerna. Vid receptionen på nedersta planet väntar jag djupt nersjunken i en rejäl läderfåtölj.

De få minuter jag sitter där berättar mycket om den här byråns effektivitet och atmosfär. Vid disken sitter en vänlig dam. Hon svarar i telefonen, tar emot bud och människor och dirigerar allt och alla till rätt ställe utan hets. Människor med ärenden i huset, liksom jag, får snabbt kontakt med dem de söker. Folk kommer och försvinner genom glasdörrar, ner genom trappor eller upp till nästa våning.

Plötsligt står Berit Selander framför mej, vi har avtalat tid.

Berit tar mej med upp till nästa våning och presenterar mej för Ulf Enander, projektledare i Kosta Boda-

gruppen och marknadsanalytiker dessutom.

Ulf berättar snabbt att HLR är en stor byrå med 44 anställda och en omsättning på 22-23 miljoner kronor.

Kunder har man många och mycket välkända, säger Ulf och drar genast namn i långa banor: Kosta Boda, börjar han artigt med, sen kommer Ähléns/Tempo, kanske Sveriges största reklamkonto. Man gör just nu en ny logo till dem och byter namn på alla Tempovaruhus i höst. Riksskatteverkets Allemanssparande och obligationer gör man reklamen för, liksom åt Kuwait Petroleum/Gulf för hela Europa, Bokförlaget Bra Böcker, Apple Datorer, Marco Polo, Sparbanken m fl, m fl.

Nu får jag träffa också de andra i Kosta Boda-gruppen, AD Conny Noremark och copyn Lars Röstlund (som är en av byråns grundare och R:et i HLR). Tillsammans med Berit Selander, som är projektadministratör, utgör de det lag som sköter vårt konto.

Det är fördelen med en stor byrå, säger Ulf, det att man kan sätta samman en lämplig grupp för varje kund. Just de här människorna arbetar kanske inte tillsammans annat än just för oss.

Arbetet i gruppen fördelas så att Ulf planerar projekten och håller samman

gruppens arbete, gör strategin tillsammans med vår marknadsavdelning, analyserar marknad och resultat. Berit ser till att det löpande arbetet blir utfört. Lars Röstlund skriver alla texter och Conny Noremark sköter design och annat kreativt skapande.

För att i praktiken utföra allt det arbete som man beslutar om har man på det här våningsplanet en originalstudio med 6 anställda och där finns reprokameror och flera grafiska system som hjälpmedel.

Våningen under har också en likadan originalstudio får jag veta.

Men det här räcker inte. Byrån behöver ännu mera resurser. Textsättning kanske man köper från ett sätteri, framställningen av trycksaker lägger man ut på tryckerier etc. Bilder beställer man från en grupp välkända fotografer som man ofta anlitar och där vars och ens specialitet tas tillvara. Björn Keller, Jan Bengtsson eller Håkan Mårbeck fotograferar våra produkter.

I det här numret av Mängden finns flera exempel på trycksaker och marknadsaktiviteter som HLR svarat för.

Just nu arbetar man på att förstärka vår image, vårt »ansikte» internationellt. Det skall ske genom annonser i flera stora internationella magasin typ Time. Annonserna bygger på en bild försedd med texter likt vårt exempel: »Det vanliga är inte vad folk väntar sej av dej — eller av oss». Under bilden förklaras att det är Anna Ehrners design Line, handgjort servisglas med dekor i klart glas, svart eller guld som visas. Bilden fyller övre delen av en helsidas bredd. Kosta Bodas logotype vilar välbalanserat på det rosalila papperets nedre mitt.

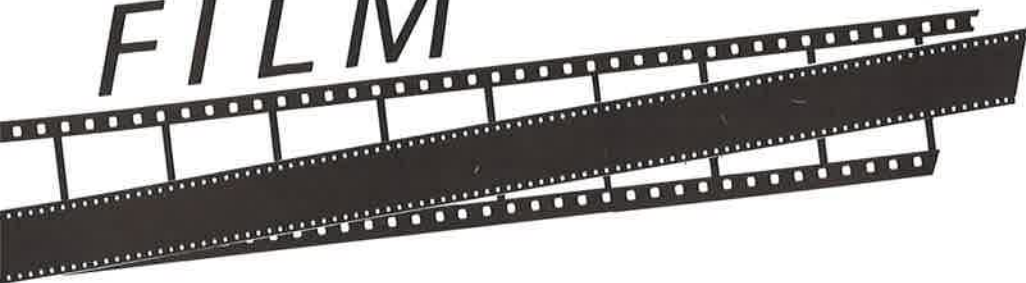
Hela annonsen ger betraktaren intryck av något så komplext som förnämitet, tradition, modern design och hantverk. Något som människor ur alla samhällsskikt kan ta åt sej och känna som rätt för just sig.

Jag tar farväl av mina värdar och följs runt i lokalerna av Berit Selander. När vi skiljs har det redan gått en timme. Nu förstår jag bättre hur en reklambyrå fungerar, men vi skulle nog behöva vara tillsammans i månader för att man skulle kunna rätt beskriva de slingriga vägar som ett projekt färdas. Genom människors hjärnor, styrda av tusentals intryck och impulser, utförda av skickliga tecknare, typografer, fotografer, tryckare osv.

Reklamvetandet och kunnandet är nödvändigt för att våra produkter skall nå sina köpare. Idag måste vi anstränga oss mera för att synas och höras i den kör av skickliga försäljare med vilka vi måste konkurrera, ständigt och överallt.

Ove Alström

FILM

BODA GLASBRUK I HUVUDROLL

De flesta av er vet ju redan att det filmas nu igen i Glasriket. Fram till midsommar arbetar SF:s filmgång med att skjuta färdigt »Mitt liv som hund» i Åfors. Men det är Boda som har huvudrollen, Åfors är bara »stand in».

Den handlar om Ingemar Johansson, en kille i 12-årsåldern som lever tillsammans med sin mamma och sin bror. Mamman är svårt sjuk i TBC, och har varken kraft eller ork att ta hand om barnen. Ingemar är vad man skulle kunna

Foto: Danise Grönstein

Anton Glanzelius i rollen som Ingemar Johansson.

Det ligger till så här: Reidar Jönssons mamma var krasslig och kunde inte alltid ta hand om sina barn. Ingemar Johansson — det är väl han som skall föreställa Reidar — sändes till en morbror i Småland, till Boda. Där stannade han ett år... Ja läs själv vad SF skriver i sitt pressmaterial, vi saxar en stump:

»MITT LIV SOM HUND är en film av Lasse Hallström, fritt efter en roman av Reidar Jönsson med samma namn.

kalla ett sant överlevnadssnille. Hans yttre förutsättningar är minst sagt svåra. Förutom de besvärliga hemförhållandena måste han dras med att heta Ingemar Johansson under åren 1958/59, dvs samma år som INGO var världsmästare i boxning...

Hans räddning och stöd i livet är hunden Sickan som är hans enda riktiga vän. När mamman blir riktigt dålig och måste in på sjukhus,

skickas dock Ingemar till sin morbror i Småland, men får inte ta med sig Sickan dit.

Under tiden i Småland får han dock en hel del fina kontakter, och på sitt underfundiga och begåvade sätt klarar sig Ingemar ganska fint.»

Det vore synd att avslöja alltför mycket av filmens handling, det skulle säkert förstöra nöjet för dej då du skall se filmen. Men en liten bit av den vill vi berätta om.

Lille Ingemar Johansson, som filmen handlar om, lär känna en brokig samling invånare under sitt år i Boda. Där finns vanliga människor, original och halvgalningar i en salig blandning.

Utan att kategorisera *konstnären* som ingår i samlingen beskriven ovan, måste jag berätta en liten episod: Ingemar, som snor runt överallt, blir nyfiken på konstnären. Han tar sej upp på taket till hans ateljé och ligger där som ett osynligt vittne när konstnären arbetar med en skulptur av en levande modell, en naken tjej. Kanske blir Ingemar upphetsad och oförsiktig för plötsligt faller han genom takfönstret ner i ateljén...

Konstnären

Konstnären är ingen diktad figur, han fanns i Boda och Reidar Jönsson minns honom väl. Det borde vi också göra för det är Erik Höglund vi talar om.

Eriks ateljé har blivit kopierad och uppbyggd i ateljé i Stockholm. Rollen som Erik H. spelas av Lennart Hjulström och han har personligen blivit instruerad av Erik om hur han skall bete sej.

Erik har också gjort en stor skulptur till filmen. Ja den blev så stor att den måste sägas itu för att komma ut från Eriks ateljé i Stockholm.

Vi träffade Erik en dag då han fanns i Emmaboda för att sätta samman skulpturen igen, dagarna innan tagningen skulle ske.

Låt oss ta en titt i rollistan också, där finns flera namn du säkert känner igen. När man filmar i en trakt engageras många ortsbor som statister. Så har skett den här gången också. Ibland kan det rent av bli frågan om att en natur-skådespelare får en roll i filmen. Det skriver jag bara för att du skall bli nyfiken och boka en biljett till premiären så att du själv kan se hur det stämmer.

I rollerna:

Ingemar Anton Glanzelius
Erik Manfred Serner
Mamma Anki Lidén
Morbror Tomas von Brömsen
Saga Melinda Kinnaman

Ulla Kicki Rundgren
Konstnären Lennart Hjulström
Berit Ing-Marie Carlsson
Farbror Sandberg Leif Ericsson
Fru Sandberg Christina Carlwind
Harry Ralph Carlsson
Farbror Arvidsson Didrik Gustavsson
Tant Arvidsson Vivi Johansson
Manne Jan-Philip Hollström
Mannes farfar Arnold Alfredsson
Mäster Fritz Elofsson
Tommy Per Ottosson
Lilla Grodan Johanna Udehn
Karin Susanna Wetterholm
Tant i tvättstugan Vivika Dahlgren
Fransson Magnus Rask

Marknads- NYTT

UTMÄRKT SVENSK FORM 1985

Nu och då får vi rapporter om att någon av Kosta Bodas produkter vunnit pris för sin fina form. Vi tar det nästan som en självklarhet nuförtiden. Vår duktiga formgivarkår hjälper oss alla att känna stolthet över Kosta Boda.

Nu har Colombine, Misty och Paradise erhållit juryns pris för »Utmärkt Svensk Form». Det är föreningen Form/Design Center som varje år tar sej en titt på vad som den svenska industrin frambringar av väldesignade produkter.

Nu skall ett 70-tal produkter alltifrån möbler, textilier, belysning, porslin, maskiner och verktyg samt glas, ställas ut på Form i Malmö redan från mitten av juni.

Utställningen skall sedan gå vidare till Design Center i Stockholm samt till Röhsska Muséet i Göteborg och till Luleå i höst.

Colombine har som vi vet formgivits av Anna Ehrner, Misty av Bengt Edenfalk och Paradise av Ulrica Hydman-Vallien. Visst vill vi också gärna ge dem ett beröm för framgången bland formvärnarna i Sverige.

Hallå Christian von Sydow, hur går det med formgiveriet?

Vi ställer frågan därför att Christian är den senast till Kosta Boda anknutna formgivaren.

— Jo tack, ganska bra. Jag satsar på allvar på glaset nu. Har varit många gånger i Kosta och jobbat med prover. Jag har mycket att lära, glaset gör sitt motstånd. Så någonting utöver glaset hinner jag inte med nu. Jo förresten, jag deltar i en stipendiatutställning på Galleri Gummesson i sommar. Det är Konsthantverkarnas Vänner som samlat alla stipendiater genom åren till den här utställningen. Själv fick jag ett stipendium 1982 för en servis jag gjort till Rörstrand, IVORY. Det är delar ur den servisen jag ställer ut och keramiska skålar.

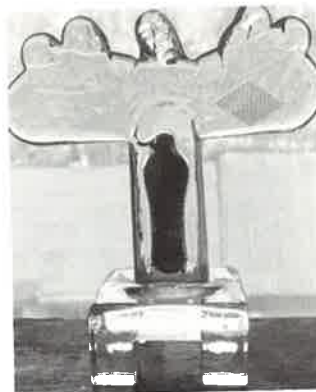
IKAROS, en svensk »Oskar».

Ät TV's producentförening har Bertil Vallien i Åfors gjort en glasstatyett

som skall delas ut till bästa fotograf, skådespelare osv enligt känt mönster.

Det blev en IKAROS, den grekiske sagofiguren som symboliserar mäniskoandens djärighet och övermod, som Bertil formade. Inuti den vingförsedda glasfiguren skymtar en vinglös fågelkropp.

Totalt 25 st har Åfors tillverkat, nog för 5 års utdelande.

OFFENTLIG UTSMYCKNING

Offentlig utsmyckning ingår då och då i våra formgivares uppgifter. Nu har Gun Lindblad och Bengt Edenfalk sålat sig till de många tidigare utsmyckarna av Kalmar Lasarett.

Det är Landstinget som ser till att lasarettet blir fyllt med konstnärliga utsmyckningar av alla de slag.

Gun Lindblad har gjort ett 15-tal olika målningar på väggarna i en korridor utanför den nya rehabiliteringsavdelningen. Hennes tema är trädstammar, stiliserade och i olika färger. Hennes verk var klart för invigning i maj. Själva uppdraget fick hon, liksom Bengt Edenfalk, efter urval av inlämnade förslag.

Bengt Edenfalk arbetar ännu i sin ateljé med den utsmyckning han fått i uppdrag att göra för en kortvägg i rehabiliteringens simhall. Det skall så småningom bli en sommaräng med sol som strålar och blommor i en reliefartad teknik omkring 1,8 gånger 4,5 meter stor. Det stiliserade landskapet, sommarängen, utgörs av lackerat, fänerat trä i plattor på cirka 1 gång 1,6 meter. Där kommer att uppstå många möjligheter till tolkningar och associationer till glädje för patienterna på avdelningen.

Utställningar

JAPANUTSTÄLLNING

World Glass Now heter ett arrangemang som återkommer vart femte år och innebär en världsmönstring av glas.

Evenemanget organiseras av Hokaido Muséum of Modern Art i Hokaido, Japan.

Utställningen omfattar glas från hela världen, 67 konstnärer från 17 länder deltar. Bertil Vallien är en av 6 inbjudna, den enda från Skandinavien. Bertil deltar med två skulpturer, båtar i glas. De heter »Silence Journey» och »Boat and Bar». Översatt blir det ungefär »Tyst resa» och »Båt och stång». Båtskulpturerna är ungefär 60 cm långa och gjutna i sand, en specialitet som Bertil gärna använder. I de klara glasbåtarna har ingjutits tidigare gjorda detaljer; en mumie och i den senare en stång som delvis skjuter ut genom båten och symboliserar en framåtdrivande kraft.

Utställningen i Hokaido tar sin början den 31 augusti och skall senare vidare till Tokyo och Osaka bl a.

CORNING NEW GLASS REVIEW 6

Varje år samlar Corning Glass Muséum i USA ihop tusentals bilder på det nyaste glaset. Sedan sätter sig en högt kvalificerad jury att granska diabliden. I år var det 2600 bilder som sändes in av glaskonstnärer från hela världen. 100 av dessa väljs ut för att de anses representera det bästa glas som kommit fram, enligt jury. OBS, det är inte bilderna som bedöms, utan glaset som är fotograferat på färgdiorna.

De 100 bästa glaspjäserna blir sedan publicerade på olika sätt och spridda över världen.

Bertil Vallien fick en av sina båtar utvald för publicering. En juryman, Helmut Ricke, blev starkt påverkad av Bertils bidrag och skrev en uppsats om sin upplevelse.

Bilderna finns att se bl a som en färgbildsbilaga i den tyska facktidningen Neues Glas.

En annan välkänd svensk glasformgivare finns med bland de utvalda: Ann Wärf.

GALLERI HELLER NEW YORK STÄLLER UT BERTIL VALLIEN SOLO

Ett av de verkligt tongivande gallerierna i New York, Heller, har bjudit in Bertil Vallien till en »one man show» från 30 november till 22 december. Farkoster blir hans tema, berättar han för Mängden. Båtar alltså och fat med samma tema. Omkring 12 båtar och kanske 10 maffiga fat tror han att utställningen kommer att omfatta. Det blir en sparsmakad utställning som också har ett svenskt rekord utställt. Det svenska rekordet är ännu inte satt då det här skrivs, men skall bli av i sluta-

tet på vecka 24. Då tänker Bertil sandgjuta en båt som blir 2 meter lång! Alla förberedelser är gjorda, allt är beräknat och skall gå bra, säger Bertil Vallien förtröstansfullt.

Det är andra gången BV ställer ut på Heller. Förra gången var det tillsammans med fru Ulrica år 1983.

NEW WORK

Tidskriften New Work, som ges ut i New York, USA, har gjort ett stort reportage om Ulrica och Bertil Vallien och Kosta Boda. Fyra sidor i format A3 skildrar i text och många fina färgbilder deras gärning. Man har bl a fäst sig vid den dubbla rollen som formgivare och konstnärer. Det är kanske inte så vanligt ute i världen, men här ger det fina resultat, som vi vet.

Nya trycksaker

Tryckpressarna har arbetat flitigt för Kosta Boda under våren. I en strid ström väller det nu in nya trycksaker med olika ärenden. Främst bland alla och mycket efterlängtat är den nya katalogen, men också Crystal Collection, Welcome to Kosta Boda samt en katalog som visar alla säljhjälpmedel vi kan stå till tjänst med.

KATALOGEN 1985/86

I stort A4-format och med glänsande silveromslag ligger nu den nya katalogen färdig. Den är styvt en centimeter tjock och innehåller alla de fakta, i ord och bilder, som tänkas kan om Kosta Boda och allt det vackra glas vi tillverkar.

Katalogen är organiserad så att glaslet presenteras i grupper under egen rubrik, t ex fat och askfat eller ljusprogram eller serviser. Stansade tumgrepp underlättar snabb uppslagning. Artist Collection och Kosta Master Pieces har fått egna grupper/rubriker.

Allra först i katalogen presenteras fakta om företaget, om formgivarna, om kvalitet och om alla de symboler som underlättar beskrivandet av artiklarna.

Självklart är katalogen framställd med tanke på vår världsvida marknad och skriven på fyra språk, svenska, engelska, tyska och franska.

För övrigt ägnas hela omslagets bakre insida till en uppräknig av våra representanter världen runt, egna dotterbolag eller agenter. Bara det är en mästing geografielektion värd att ägna en stund åt. Kosta Boda är ett världsföretag.

Katalogen är snyggt och enkelt designad och fylld med bilder av produkterna, både teckningar och fotografier i färg eller svart/vitt.

Omslagets framsida pryds av vår logotype inom sin välkända ram. Katalogen avslutas med det kungliga hovleverantörsvapnet. Rätt så, det imponerar säkert på många av våra kunder och det har vi tacksägelse för också.

WELCOME TO KOSTA BODA

På omslaget till detta nummer av Mängden kan du se en bild av den 32-sidiga broschyr som nu skall presentera Kosta Boda för våra affärskontakter.

Herrgården lyser röd mellan prunkande grönska, fabrikksskorstenen sticker upp där ovan som en påminnelse om att i den här idyllen tillverkas det vackra glas som vi vill låta världen få se.

Den här lilla boken, fyrkantig och med vita omslag, rymmer hela Kosta Boda: Historien, Mästarna, Formgivarna, Produkterna, Marknaden och Företaget.

HLR, som svarat för produktionen, har tagit tillvara vår goodwill från historiska dagar och lovar att »traditionen ger liv åt morgondagen». Bengt Heinze får illustrera detta begrepp sittande i en gammal god skinnfåtölj och klädd i fin kostym. Texten talar om att han är barnbarns barnbarns barnbarn till en av de allra första mästarna från Böhmen.

Man behåller samma grepp och har fotograferat Jan Nilsson, en av dagens mästareblåsare, sittande vid en hyttstol och med glasblåsarpipan i hand. »Vad vore glaskonsten utan mästarna?» frågar man i rubriken.

Flera sidor ägnas åt bilder på och karaktäristik av våra formgivare. Strax

får man klart för sej att i vårt företag finns de yppersta av konstnärer som ägnar sej åt att formge vårt glas.

Stora vackra färgbilder illustrerar vår unika bredd som producenter av världsberömt glas. Bilderna visar äldre och nyare produktion, serietillverkat glas liksom ateljé och unikat i kristall och soda.

Ett kapitel talar om det självklara faktum att man överallt i världen, i de finaste butikerna, liksom i de välkända varuhusen säljer Kosta Boda-glaslet. Man får också med en hel rad av världsberömda firma- och varunamn på våra kunder. Där nämns Volvo, Saab, Seiko, American Express, General Electric, World Wildlife Fund etc.

De fyra bruken och deras historia är inte bortglömda, ej heller alla medarbetare som tillsammans utgör Kosta Boda och som handgripligen står för produktionen mot vilken alla superlativer rättvisande lutar sej.

Sveriges största glasbruk med dess 600 anställda kan känna sej nöjda med att bli presenterade så här vackert och omsorgsfullt på de fyra språken, svenska, engelska, tyska och franska.

CRYSTAL COLLECTION

Crystal Collection Kosta Boda Sweden i sparsam typografi samt en vacker bild av en kristallskål som balanseras på hörnet av ett svart bord utgör omslag till den här vackra broschyren.

Den är fyrkantig och vit och ger genast just det intryck jag antar att vi vill förmedla: Kosta Boda är ett designledande företag — ända ut i minsta lilla broschyr.

Mellan omslagens pärmar ryms 20 sidor med de mest utsökta färgbilder av vår vackra kristall. De första sidorna ägnas åt en historisk återblick på Kostas kristalltillverkning, åt mästarens roll som garanti för högsta hantverkskvalitet och åt formgivarna bakom prestige-kristallen. Den här presentationen skrivs på fyra språk, liksom texten under bilderna.

Den här broschyren kommer säkert att sälja många kristallpjäser åt oss och samtidigt öka på vår prestige. HLR, reklambyrån, har svarat för produktionen av den och haft god hjälp av skickliga fotografer.

Marknads- NYTT

**Försäljningschefen Björn Widlund
om Skandinavien-marknaden.**

Värförsäljningen i Sverige har varit bra. Vi håller våra siffror trots en allmän avmattning som en följd av den kalla vintern, räntehöjningen m m. Det måste innebära att vi tar marknadsandelar.

Mest framgång har vi haft med servisglasen Chateau, Line, Bouquet och Colombine. Det är en följd av våra två stora servisglaskampanjer under våren.

För Colombine gjordes en stor annonskampanj och butiksskyltningstävling, som fick ett fantastiskt gensvar. Otroligt många bidrag kom in till tävlingen, som vanns av Önskebutiken i Stockholm. Dekoratorn med fru kunde som pristagare resa till Venedig på kampanjens bekostnad.

»Tänk om man skulle börja samla på riktigt glas» kunde man läsa på den grå framsidan av en broschyr som i 180 000 exemplar följde med Damer-nas Värld som bilaga. Dessutom fanns det kupongannonser i övrig veckopress för samma servisglasbroschyr. Totalt nådde man omkring 1 miljon människor med den här kampanjen. Broschyren innehåller ett uppslag för varje servis. Totalt 10 stycken kan ses på stora färgbilder kompletterade med sparsamma texter och faktaupplysningar. Förutom våra storsäljande moderna designer finns klassikerna Elvira Madigan, Karlberg m fl med i broschyren.

Tack vare den här framgångsrika kampanjen har vi satt oss på kartan som den viktigaste servisglastillverkaren i Sverige. Orderstocken ger oss just nu en leveranstid av omkring 6 månader.

Till hösten skall vi satsa på en ny produktlinje som vi kallar Crystal Fantasy Collection. Kollektionen görs i vår vackraste helkristall och presenteras genom ett nytt marknadsföringskoncept. Enligt de förhandsvisningar vi gjort för de olika butikskedjebildningarna är reaktionen mycket positiv. Butikerna söker ju efter profilerande nyheter och har här funnit en idealprodukt.

För övrigt är kampanjplaneringen klar med samtliga stora butikskedjor både i Sverige och Norge.

Säljorganisationen är nu åter komplett genom anställningen av Kennet Rasmusson på Malmö-distriktet samt Lars-Åke Lindquist i Göteborg.

Utvecklingen i Norge är för vår del helt fantastisk. Vi säljer av hela vårt sortiment där. Konsumtionsmönstret liknar det svenska och Norge verkar att bli en av våra största exportmarknader. Vi bygger idag in ett Kosta Boda shop-system på de mest strategiska platserna.

Höstens nyhetsprogram kommer ytterligare att stärka Kosta Bodas profil och plats som den viktigaste leverantören till glasfackhandeln.

Exporten

Lars-Gunnar Rydén om EXPORTEN

Konjunkturerna är för närvarande ej alltför gynnsamma. Ett visst motstånd har märkts det senaste året, fast det fortfarande går riktigt bra.

Tyskland

I Tyskland märks en viss stagnation i försäljningen. Man måste göra prisaktioner, utställningar och andra aktiviteter för att få sälja.

Rosenthal Studiohaus butikschefer, ett 40-tal, var nyligen på besök i Kosta. De kom från Tyskland, Sverige, Danmark, Belgien, Holland, Österrike, Schweiz, Italien och England. För tredje året i rad har våra formgivare

gjort en ateljéproduktion åt Rosenthal, nu ljusstakar. Omkring ett hundratal olika ateljéljusstakar kommer att levereras i stort antal. Man säger att våra formgivare absolut är främst i världen när det gäller en sån här uppgift.

I november blir det gemensam vernissage i alla Rosenthal Studiohaus-butikerna i Europa. Leveranserna från Kosta skall ske i mitten av oktober.

Mera besök

Till Kosta Boda kommer många grupper av besökare. Mest är det kundgrupper som bjuds in för att få se glas-tillverkningen och lära känna formgi-varna och andra människor de har kontakt med hos oss. Närmast i besöksprogrammet är 19 italienska kunder, 30 fransmän och 20-talet tyska specialbutikschefer. De blir alla väl mottagna i den tradition som skapats. Kosta Oktetten underhåller med musik, inte minst från de berömda glastrumpeter-na. Maten som bjuds är alltid gravlax, älgstek och ostkaka. Det blir ett minne för livet för många besökare som aldrig tidigare har sett ett glasbruk. En sån

Foto: Sten Robert

Från Rosenthal Studiohaus Europa kom mer än 40 personer till Kosta en dag i juni. De mottogs väl av företaget, besåg tillverkningen och träffade bl a formgivare och marknadsfolk.

här resa skapar också förståelse för priserna på glaset, då de själva sett hur många händers arbete glasets framställning kräver. I sammanhanget måste Kosta Oktettens lojalitet framhållas. De utgör en ovärderlig tillgång vid sådana här aktiviteter, säger Lars-Gunnar Rydén.

Australien

I oktober skall en stor Kosta Boda aktivitet genomföras. Det blir en utställning av unikat från Bertil Valliens formgivarateljé hos David Jones-varuhuset i Sydney, Melbourne, Adelaide och Brisbane. David Jones-varuhuset är de mest prestigetyngda i Australien (deras NK) och Bertil Vallien skall själv närvara en vecka i Sydney och Melbourne. Man förstår lätt deras intresse och den vikt de lägger vid vårt glas då man får veta att de i fyra stora skyltfönster i varuhuset i Sydney helt skall skylta med glas. I alla varuhuset blir det glasslott byggda och en rad med olika aktiviteter kommer ytterligare att framhålla Kosta Bodas glas.

USA

Vi satsar allra mest på USA av exportländerna.

Hos Bloomingdales i New York har man haft en Skandinavisk aktivitet med möbler, glas och presenter på framträdande plats. Kosta Boda var väl representerat och sålde bra.

Amerikanerna reser mycket och är med sin starka dollar i fickan betydande köpare som skapar återverkan på vår försäljning.

Monica Backström, som just återkommit från en resa i USA har haft utställning i Los Angeles. Det skedde hos GEARYS specialbutik för glas, porslin och silver i det exklusiva Beverly Hills. Monica visade unika ägg och det senaste ur sin ateljéproduktion.

Stemware collection

Marknadsavdelningen har tagit fram en internationell upplaga av servisglasbroschyren, den som följde med Damernas Värld som bilaga i Sverige.

I »Stemware collection» blir man på engelska, tyska och franska introducerad till Kosta Bodas internationella servisglaskollektion. Chateau, Colombine, Oktav, Rondo, Ulrica och Line visas uppslagsvis på stora färgbilder, desamma som i den svenska utgåvan, utom för Line där man valt att visa en version med ett guld-Line vinglas.

Den här konsumentbroschyren är till för återförsäljare och kunder.

Nyheter:

HÖSTENS KOLLEKTION

Inte på länge har nyhetskollektionen varit så omfattande som nu. Produktutvecklingen har fått fart tack vare det stöd som Vallby 100 ger formgivare och produktionsavdelningar. Bidrar gör säkert också den friska glädjens vind som blåser genom hela glasindustrin nu.

Christian von Sydov har nu hunnit få fram en del av sin formgivning för nya hyttans fina kristall. På bilden visas CYMBAL, ett knippe höga vaser i olika tjocklekar, mycket glasiga och sköna att skåda. De ingår i serien Classic Kosta Kristall.

BODA DRINQUE var på gång till vårkollektionen, men fick stå över för att man inte hann med då. Nu har BODA DRINQUE blivit större och bättre. Två karaffer och tio glas i allt från snaps till cognac finns, liksom tre ljusstakar som blir vaser om man vänder på dem. En fyrkantig skål/assiett hör också till. BODA FROST's ishinkar och skålar fungerar fint till allt detta. Design: Rolf Sinnemark.

Djurgårdsbrunn är namnet på det här nya strama, stiliga glaset som formgivits av Göran Wärff. Det har slipat ben och fot samt en liten blomma i kupans botten. Passande för 40-talisten som backar för det mera traditionellt överdekorerade kristallglaset, skriver Vallby 100.

Tre matserviser har tagits fram till kollektionen, varav två i kristall. Man har siktat på att de skall vara tydliga alternativ till Maxim, Party m fl.

BLUE SKY, eller BLUE WAVE kommer kanske den här designen att heta. Anna Ehrner är upphovskvinna.

Nya kristallen är flitigt representerad i den kommande kollektionen. Här är en serie vaser och skålar, ritade av Gun Lindblad, med dekor i underfång. Två olika färgserier finns, blått och orange. CARMEN är namnet.

CHARM heter en serie vaser som formgivits av Ulrica Hydman-Vallien i hennes typiska stil.

Dekoren är blåstrad och runt öppningen finns en pålagd kant i platina. Exklusivt!

Foto: Sten Robert

Design Rolf Sinnemark

Bilen äter sej målmedvetet genom landskapet. Vi är på väg från Boda till David Bagares Gata i huvudstaden, till Rolf Sinnemarks nyss färdiga designstudio.

Det finns gott om tid att rekapitulera åren som gått sedan Rolf kom till Boda som formgivare. Idag är han kanske den mest framgångsrika konstnären i landet. Han har framgång med allt, allt, han tar i.

En gång i tiden var hans liv ganska armt och fattigt. I ett oförstående hem var han en udda figur som satt inne och ritade när kompisarna kickade boll. Hos en älskad mormor och morfar kom han att växa upp och hans ungdom blev annorlunda då han blev elev till en silversmed. Så småningom blev han student på Konstfackskolan och direkt därefter anställd som formgivare på Boda Glasbruk mot en låg lön.

Åren har runnit undan alltmedan Rolf ritat och provat glaset, designat hundratals artiklar, mest i glas men också i smide och trä.

Jämsides har han tecknat och målat. Gamla hus har han faderligt tagit hand om, skrapat ur, renoverat och återgivit värdighet, det ena huset efter det andra. Han har haft djurfarm och levt bland getter och fjäderfä, varit vän med naturen där han plockat bär, odlat och framför allt — fiskat. Vid sin sida har han haft familjen, Gunhild och de tre grabbarna. Stilla har hans liv inte varit, det har alltid rört sej fort i hans närhet. En period var han hängiven ballongflygare, ända tills han landade väl hårt och fördärvade ena benet.

Resor till många länder har han gjort, samlat erfarenheter och vunnit vänner.

Och fiskat. Rolf gjorde också ett konstnärskap av att binda flugor till sina revar och spön. Han vandrade i fjällen och provade sina redskap i fjällsjöar och bäckar. Drog upp ädel fisk som belöning för en lång dags vandring mot kväll. Han har frusit och svultit sej genom många regniga, omöjliga fiske-dagar långt från civiliserade trakter. Han älskar att utforska, upptäcka, prova, utsätta sej och bli rikare på erfarenheter.

Mat och matlagning intresserar honom mycket. Det är kanske därför som han så väl förstått att forma redskap för kök och bord. Han kan konsten att laga till den delikataste måltid av enkla råvaror. Hans konstnärskap blommar då han sitter vid en eld i naturen eller står i sitt vackra och ädelsenliga kök i Kopparfly eller i Stockholm. Vilt och fisk är favoriter bland råvaror.

Medan vi låter bilen sluka kilometer efter kilometer fortsätter Rolf att tala. Om huset på Gotland där han också skalar av, bygger nytt, murar, snickrar och skapar. Varje sommar, några veckor, finns han där vid sitt hus. Några dagar också under våren eller hösten kan han ta sej dit för att fortsätta bygga, leva med vänner, segla och fiska, denna lidelse som aldrig stillnar.

Nyss var han i skogen vid Kopparfly med såg och yxa i hand. Två långa grannar blev hans fångst och de skall nu bli

master till en båt som en granne byggt åt honom. Vatten — glas, naturelement som båda rymmer ljuset. Finns där ett sammanhang som gjort naturmänniskan till formgivare av ljuset — fångat i glaset, liksom han ständigt dras till vatten för att fånga dess liv med alla sinnen?

Tankarna känns luftigt fria, men verkligheten tränger sej på. Vi måste tanka bilen och får sträcka på benen en stund.

Då vi fortsätter den obevekliga resan norrut berättar Rolf vidare. För några år sedan, då våra glasbruk ingick i den stora koncernen Upsala Ekeby utnyttjade man formgivarna för uppdrag också åt de andra företagen i koncernen, Rörstrand, GAB Gense och Nils Johan.

För Rolf Sinnemark blev det rena lyckosparken. Nu fick han ta itu med formgivning efter hans sinne. På Nils Johan, säger han, kunde man inte ens stava till ordet k o n c e p t. (Typiskt för honom att överdriva med en humoristisk glimt i ögonvrån.) — Jag fick nästan fria händer att rita, prova och tillverka. Företagsledningen var lika lycklig som Rolf. Man fick en oerhörd framgång med Rolfs design. Likadant blev det i samarbetet med Gense. Nya bestick och andra produkter bara flöt fram ur hans ritstift.

Tro nu inte att sådant här kan ske utan vidare. Grunden för den plötsliga

framgången är Rolfs kunnande, parat med känslighet och uppfinningsrikedom. Under hela sitt liv har han varit något av en uppfinnare, eller påhittare som någon kallat honom.

En nödvändig tillverkningsteknik kan bli en utmaning för honom. Han kan underordna sej tekniken eller utnyttja den och komma fram till en formgiven produkt som kan tillverkas vackrare eller billigare eller bättre än på annat sätt. Det finns många material som utmanar honom på det sättet. Nyss har han formgivit en serie hushållsredskap i nylon. Där finns en visp som har ett alldeles eget utseende, olik alla andra vispar i världen. Nu kan vi och Rolf traska in i närmaste varuhus eller konsumbutik och se hans redskap. Design Rolf Sinnemark, står det på den lilla vidhängande lappen. Förra året såldes 600.000 sådana vispar, gafflar och skedar. Eller ta hans traktörserie, den har lämnat Gense i ännu större tal de senaste åren.

Rörstrand erbjöd Rolf uppdrag med formgivning i porslin och keramik. Utan att någonsin ha provat materialet tidigare lyckades han snart få en serie skålar och fat godkända för tillverkning. Han dekorerade Atlantis (namnet på en sagoö som sjunkit i Atlanten) med en teknik från glastillverkningen. Här har skett en befruktning mellan olika material och resultatet är en framgång. Aldrig någonsin förr har man dekorerat keramik på detta sätt. Rolf bröt mot traditionen och skapade nytt.

Förra året fick han ett designpris för en serie skålar och en dressingkanna i vitt med en svart kant målad på den utställda brämen. Skålarna kan travas i varandra, likt ryska dockgummor. Det är inte det enda pris han fått. Sörmlands Läns Uppfinnarstipendium för 1984 fick han för traktörserien. Annat att förtiga.

I höst, säger Rolf och gör ett tanke-skutt, kommer Nils-Johan att visa 200 nyheter. Jag har gjort minst 100 av dem. Det är litet vansinnigt just nu, säger han, jag skulle vilja stanna upp och se mej omkring ett tag. Man är som ett

tåg som rusar fram. Det är många som vill hoppa på och följa med. Jag får uppdrag från alla möjliga håll och måste lära mej att säga nej.

På David Bagares Gata, mitt i centrum av Stockholm, har Rolf byggt ännu ett »hus». En halvtrappa ner med ingång från gatan ligger en vitkalkad 130 kvm stor lokal med två rum i vinkel. Den är praktiskt taget tom, just färdig som den är. För ett halvår sedan var detta ett nedlagt snickeri, hårt slitet och smutsigt. En utmaning som Rolf inte kunde motstå.

Här skall jag inreda min designstudio, berättar Rolf, och här skall jag ha små utställningar, pressvisningar och mottagningar för kunder, företagsledningar, och andra människor som man behöver träffa i skön miljö inför olika uppdrag. Huset där Rolf byggt sin studio är kulturminnesskyddat, så renoveringen har krävt hela hans inlevelse då han varit tvungen att ta hänsyn till det bestående. Man känner det självklara resultatet som en kvalitet närvarande i luften. Alla små vinklar och rum som bildats har han utnyttjat väl. Där finns toalett och dusch bakom en vacker skjutdörr i glas och trä. Som den praktiker han är finns, nästan osynligt inbyggd, en tvättmaskin med torktumlare ovanpå. En smal gång mellan tjocka bärande murar har blivit ett rikt utrustat kök med inredning i vackert trä. Det ser specialbyggt ut men är en välvald standardserie som anpassats. Köket fungerar fint, det är prövat vid en fest för 35 personer.

Rolf utvecklar sina tankegångar om lokalen. Han erbjuder i andanom Kosta Boda, eller Rörstrand, eller någon annan av sina uppdragsgivare att låna lokalerna för sina syften. Det stora rummet är utmärkt som fotostudio för matbilder t ex, säger han. I köket kan

maten lagas till och komma på bordet i sitt allra bästa skick för en säljande bild.

Sådan är han, Rolf Sinnemark. Idéerna flödar, infallen är många, de nästan snubblar ur honom. Allt blir inte förverkligat, det vore omöjligt, men många av infallen förädlas till produkter som sysselsätter många arbetare på fabriker och verkstäder inte bara i Sverige utan också i andra delar av världen.

I höst skall Rolf ge sej ut på en lång resa som går till Indonesien, Bali, Hong Kong, Kina, Sydkorea och avslutas i Japan. Mötet med andra kulturer är inget nytt för Rolf, som alltid varit den store »resaren», men hans nyfikenhet är enorm. Hans välkända böjda näsa sniffar redan vid tanken på resmålen efter dofter och vibrationer. Han kommer som vanligt att möta spännande människor, att uppleva äventyr och att lösa problem. Resan skall nämligen kombineras med besök på industrier som tillverkar föremål som han formgivit. I Sydkorea t ex skall han se tillverkningen av ett bestick han ritat. Där finns problem att lösa, kvalitetskänsla att överföra, att skapa kontakt mellan kulturer. Han kommer att lyckas med det också.

Ove Alström

Foto: Ove Alström

MONICA BACKSTRÖM:

I USA är glaset konst!

Under några veckor har Monica Backström varit i USA. Hon reste främst dit för att vara med när 24-åriga dottern Camilla utexaminerades från det universitet där hon studerat i 4 år. Resan hade också andra syften, en utställning av eget unikt glas i Los Angeles och deltagandet i den årliga stora glasmönstringen som Amerikas glasvärnare GAS genomförde i New Orleans.

Foto: Monica Backström

Ännu omtumlad av tids- och distansförskjutningarna slår hon sej ner i redaktionssoffan och berättar:

— Då jag kom till Los Angeles ordnade jag med min utställning hos Gearys i Beverly Hills. Gearys är en stor butik, ett slags lyx-Duka, där Beverly Hills invånare köper sina presenter. Man kan finna allt i glas, porslin, silver och keramik där. Min utställning arrangerades i en del av den stora butiken och disponerade ett bord, två montrar och ett skyltfönster. Man hade också satsat på att annonsera i Los Angeles Times, där man bjöd in sina kunder att möta mej. Vår amerikanske agent i området, Dick Meng, och chefen för Gearys satsade mycken omsorg på att de anställda skulle veta mesta möjliga om Kosta Boda och det glas vi visade. Jag fick hålla föreläsningar för de anställda, berätta om vårt företag och om vår tillverkningsteknik, om design och om mitt friare skapande i glas. Vi var alla alltså väl förberedda när de mycket intresserade kunderna kom för att se mina stråagg eller svampar och annat unikt som hade sänts över. Ovanan vid vårt glas särart gjorde att en del kunder hade lustiga frågor och synpunkter. I stort sett var det en lyckad insats som Kosta Boda och jag gjorde där.

Mitt nästa resmål var San Francisco. Då passade jag på att fira min egen födelsedag och att insupa all den kultur som finns koncentrerad där. Där finner man massor av gallerier och museer och hela atmosfären är fylld av ett sjudande konstliv. Gallerierna både där och överallt i USA räknar med glaset som en uttrycksform lika värdefull som någonsin måleri eller grafik eller andra tekniker. Det finns många specialgallerier bara för glas och de har vanligen en sorts rullande utställningar med många konstnärer som utställare samtidigt. När något föremål säljs blir det plats för nya och på så sätt är utställningen ständigt skiftande och intressant.

Min resa var välplanerad hemifrån och alla biljetter köpta i god tid. Avståndet är väldiga i det här landet och man flyger mellan städerna. Jag fick nu problem med mina biljetter för just mitt bolag var utsatt för strejk och man ville inte boka om till annat bolag åt mej. Efter övertalning lyckades jag ordna detta och komma iväg till New Orleans där jag skulle delta i det stora årliga seminariet för glasfolk i USA.

På grund av min dotters stundande examen kunde jag bara delta några dagar, men det var en oförlömlig vitamininjektion man gavs där. Värddar för seminariet var det amerikanska sällskapet Glass Art Society och man höll till i Tulane University i New Orleans. Stadens museer liksom universitetets lokaler var helt tagna i anspråk för alla de aktiviteter av både teoretisk och praktisk art som genomfördes.

Från Sverige var Lars Hellsten inbjuden att föreläsa. Han ersatte Rolf Sinnemark som ursprungligen var tänkt som gästföreläsare. Klurigt nog hade Lars med sej bilder också ur Rolfs och min egen produktion.

Staden New Orleans är ju känd som säte för den traditionella jazzen i Amerika. Självklart måste man till berömda Preservation Hall för att insupa den omtalade stämningen och musiken. Eftersom världen trots allt är liten ibland, blev jag inte ett dugg förvånad över att där stöta samman med Bert Jonsson — tidigare hyttchef i Boda — och hans kompanjoner från Skruv.

En kväll hade GAS chartrat övre däck på en hjulångare som gjorde kryssningar på Mississippi. Också den kvällen blev ett oförlömligt minne, inte minst för den genuina Cajun-musiken som Rockin'Dopssie and the Cajun Twisters spelade. Seminariefolket var tacksamma lyssnare och övergick snart till att dansa så hela båten gungade.

David McFadden var en organisatör och ledare för seminariet med stor bravur. Hans humoristiska och handfasta ledarskap lyfte seminariet till höga

höjder. Själv blev jag intervjuad av honom och videobandad. Under hösten skulle man föra ut videotejpen till TV-stationer och muséer och på så sätt vidga kunnandet om glas och glastekniker. Den obligatoriska frågan alla fick gällde vad man helst av allt ville designa. För min del berättade jag om ett hus med rum för olika stämningar och aktiviteter. Många ville ägna sej åt utomjordiska ting som solen eller jordnärmare som flygplan.

Den allra värdefullaste föreläsningen höll Ettore Sottsass, Memphis-gruppens instiftare i Milano, Italien, nu chefdesigner hos Olivetti. Han är ett begrepp i hela världen för sin omutliga särpräglade design, som inte alltid varit så väl mottagen som nu. Han berättade om sitt liv och sin designfilosofi på en härlig italiensk-amerikanska kryddad med starka ord här och där. Bara hans föreläsning var värd hela resan.

Begreppet design har fått en stor betydelse de senare åren i USA. Därför var det en verklig hunger efter vetande om hur vi i Sverige jämsides arbetar med industridesign och konstnärskap.

Det var litet ledsamt att behöva lämna GAS-seminariet, men som en antydan om dess bredd kommer jag att tänka på att jag en dag på ett torg kom att lyssna på James Turner spelande på en »glasharmonica», massor med små och större glas delvis fyllda med vatten. Han framförde med stor skicklighet en komposition som kallades »From Symphony Halls to Hardware Stores».

Tillbaka i San Francisco gladdes jag åt min dotters examen som genomfördes på det amerikanska sättet med svarta mantlar och fyrkantiga tofshattar. Hon avslutade sina 4-åriga studier i ekonomi och marknadsföring med ett arbete som delvis handlade om att sälja svenskt glas i USA.

Min hemresa fördröjdes av att jag blev inbjuden att föreläsa om svenskt glas och visa diablerier på nationaldagen 6 juni för alla svenskar i trakten på Berkley Yacht Club. Man sjöng svenska sånger i den med svenska flaggor dekorerade lokalen och man åt renstek med dillpotatis, tunnbröd och hjortronsylt med glass. Man var mycket intresserade av Kosta Boda och vårt hantverksframställda glas.

Mitt samlade intryck av resan är att det finns en stor potentiell marknad framför allt för konstglas i USA. Mängder av gallerier och intresserade rika samlare har lyft fram glaset som en konstart likvärdig andra konstriktningar. Man kan nå dessa glasälskare främst genom konstutställningar på muséer och gallerier. Vårt högtstående hantverkstillverkade glas har svårare att rätt uppskattas utom av kunderna i vissa specialbutiker.

Max Hüttner klar på Kosta Boda »Uppdraget utfört«

Efter två år som t f marknadschef har nu Max Hüttner lämnat över till en ordinarie kraft.

Mången fick en kortintervju en dag då han återkom till Kosta för att ta farväl.

Han sa inte »äntligen är uppdraget utfört», men det kändes som om de orden fanns i luften. Fast inte som ett negativt konstaterande utan mera som »nu är jobbet klart, nu kan jag tryggt lämna över».

Så är det ju också. Max kom till Kosta Boda för att genomföra ett bestämt uppdrag. Som specialist på företagsutveckling gör han uttryckningar till olika uppdragsgivare och efter Kosta Boda väntar nya uppdrag. Max Hüttner är anställd hos Bohlin & Strömberg AB, som alltså »lånar» ut honom.

— Mitt uppdrag hos Kosta Boda var att vara marknadschef samt att driva fram en långsiktig marknadsinriktning. Det tog mycket längre tid än jag beräknat. 24 månader i stället för 6-12. Svårigheten att få tag i tillräckligt kvalificerade personer till vakanserna bidrog också till att mitt uppdrag blev långvarigt och att glaskollektionen (katalogsortimentet) inte hade den styrka som förväntas. Nu har vi fått ordning på allt detta.

Kraften i vårt internationella arbete kunde inte förbättras så snabbt som vi önskade. Omstöpningen av våra ut-

ländska representanter tog lång tid att genomföra, men är nu klar. Samarbetet med de egna försäljningsbolagen har först nu funnit sin rätta form i det gemensamma ägandet. (Inom Kosta Holding AB.)

Organisationen i Kosta Boda är nu förstärkt som vi avsåg. Vi har ännu en vakans, en marknadsutvecklare, men annars är det klart.

Lönsamheten i företaget har stabiliserats. Produktutvecklingen har idag stor kraft genom Vallby 100, som arbetar direkt med formgivarna. Kollektionen är nu mer komplett än tidigare och med bidrag från fler formgivare.

Det är en spännande kollektion, som nu skall ut till kunderna. Själv är jag förtjust i de injektionsgjutna kristall-ljusstakarna, jag har vurmat för det produktområdet. Anna Ehrners tallriksserie i färg — Tempera — gillar jag också, liksom Chrystal Fantasy av bl a Bertil Vallien.

Det har varit roligt, men jobbigt att arbeta i »tyck-och-smak-branschen», slutar Max Hüttner.

Under intervjun har det tydligt märkts att Max trivs med människorna och hantverket i vårt Småland och att han nog förälskat sig i det vackra och levande glas som tillverkas av Kosta Boda.

Man kan nog säkert räkna med att han fortsätter att marknadsföra Glasriket — privat och utan arvode — så att säga.

Tekniskt Nytt:

BODA FÅR NY VANNA OCH 2 SKIFT

Förändringens tid är inne för Boda. Nu skall det byggas nytt för bättre arbetsmiljö och större utbyte. Modern teknik och 2-skift för viss personal kommer att ge Boda ny livskraft.

Hyttan i Boda står med ena kortsidan intill vägen genom samhället. Just där uppe, intill kortväggen, skall den nya vannan byggas. Den kommer att få 4 anfangningshål, en elektrifierad ackumuleringsdel samt en smältenhet. Processen kommer att kunna styras med en datoranläggning som installeras samtidigt med vannabygget. Smältarna kommer att behöva vara tillgängliga dygnet runt för att samarbeta med datorn eller programmera den för rätt smältning till det bättre glas man förväntar sej. Den nya vannan kommer att framställa en bättre kvalitet trots mindre energiförbrukning, en följd av den nya teknik som tagits fram i företaget.

Ytterligare vinster görs genom vannabygget. Arbetsmiljön kommer att bli bättre och utbytet för pressat och centrifugtillverkat glas att öka, främst genom att ett 10-tal personer skall arbeta i skift. Vid ett av anfangningshålen i nya vannan kommer man att ta glas till pressar och centrifuger. Första

skiftet går från 05.30 – 14.00 medan andra skiftet börjar kl. 14.00 och troligen kommer att arbeta till kl. 23.00. Förhandlingar pågår ännu om detta.

Transportsystemet som leder fram produkterna till kylrören blir nytt. Det kan senare kopplas till datorn för styrning, men troligen passar det bättre att köra manuellt som hittills. Kapaciteten i kylrören kommer att bli oförändrad, men genom att de belastas under en längre tidsrymd blir det mera plats för produkterna som skall kylas.

En 2-degelsugn kommer att användas i fortsättningen, utöver nya vannan. Det blir den ugn som är placerad på långsidan i hyttan, mitt för hyttkontoret. Där skall finnas färgat glas samt en 3-spinnlig centrifug (3-formar).

I Boda kommer det hantverksmässiga framställningssättet av produkterna fortfarande att vara huvudsaken. Glasets kvalitet kommer att bli högre och höja värdet av produktionen.

I Boda arbetar omkring 70 personer, cirka hälften av dem i hyttan. Nu kommer de att kunna glädja sej åt en bättre arbetsmiljö och en högre kvalitet på de produkter de framställer.

Investeringen i Boda beräknas bli omkring 4 miljoner kronor. I höst, slutet av september, skall projektet vara klart och vannan tas i drift.

KOSTA FÖRÄDLAR MERA

I Kosta nya hytta skall investeras i modern utrustning för förädling av produkterna.

Det blir främst en MAXIGRINDER för slipning av kant och botten som skall installeras. Det projektet är klart att ta i drift under augusti, beräknar man på Tekniska avdelningen.

Genom att komplettera med förädlings- och paketeringsavdelningar blir nya hyttan mera flexibel och de anställda får en högre kompetens.

att man samarbetar med Lessebo kommuns skolstyrelse liksom med Kosta Boda, i vars lokaler man skall undervisa.

Glasskolan är en form av yrkesinriktad gymnasieskola där man under de 2 åren skall undervisa om både varmt och kallt glas, liksom i vanliga teoretiska ämnen. Yrkesskolan får 2 lokaler i Kosta Glasbruk, en för hyttarbete samt en för slipning m m. Teorin skall eleverna läsa på Lustigkulla skola i Kosta, där lokalerna finns färdiga. Därmed har man också löst problemet med skollunchen, som eleverna får äta där. Lärare i ämnena svenska, engelska och idrott kommer från Lessebo. Yrkeslärarna kommer från glasindustrin.

Läroplanen är för övrigt densamma

ÅFORS BYGGER NYTT MÅLERI

De gamla målerilokalerna i Åfors har tjänat ut och skall ersättas.

I en tidigare utställningslokal blir det nu plats för det nya miljövänliga måleriet.

Där inreds med nya bord och diverse hjälpmedel. En ny brännugn installeras, liksom en modern ventilationsanläggning. Blästringen skall också flytta dit och man bygger ett särskilt rum för det.

Före semestern skall lokalerna vara klara att tas i bruk av de 7 anställda, säger nye platschefen Karl-Åke Larsson.

MERA »FLASKHALSUTBILDNING»

I Kosta nya hytta/glaskammare kommer vidareutbildning av personal att ske med start i augusti.

Det är omläggningen av produktionen från hyttfärdig till mer efterbearbetad-förädlad tillverkning som utgör grund för utbildningen.

Länsarbetsnämnden har godkänt planerna för utbildning av 16 personer i sprängning, sågning, kantning, planing och polering.

Utbildningen pågår under 2 år och skall ske då dagtid inträffar, måndag-fredag, i 5-skiftsschemat. Utbildningen sker alltså på betald arbetstid och den vanliga lönen utgår.

Sam Wadin är ansvarig och instruktör kommer att utses senare.

GÅTA

En fånge skulle avrättas. Han fick lov att säga några sista ord. Var de sanna skulle han skjutas, var de osanna skulle han hängas.

Han viskade några ord som gjorde att han måste benådas. Vad var det han sa?
Svar på sidan 19

Glasskola i Kosta

Nu förverkligas den efterlängtrade glasskolan i Kosta. 20 augusti är det upprop för de första 8 eleverna, berättar rektor Bo Aspling.

Det har varit många turer genom byråkratin innan skolan kunnat komma till stånd. Initiativet togs ursprungligen av Lessebo kommun och Kosta Boda. Efter behandling hos skolministern Lena Hjelm-Wallen har man nu fastställt att skolan skall bli av som en filial till den i Nybro kommun redan existerande och drivs i B-form. Åkrahällskolan skall alltså administrera den här filialen, men rektor Bo Aspling säger

som i Nybros glasskola och omfattar utöver vad som nämnts också arbetslivsorientering.

Skolan tar in 8 elever om året. Första året blir det alltså en begränsad undervisning som sker men efter ännu ett år fungerar skolan med 16 elever parallellt, 2 årskullar.

Efter avslutad grundutbildning kan eleverna söka anställning i glasindustrin, men arbetsgivaren bör räkna med att eleverna kan behöva skolas in i sina kommande uppgifter och t ex vidareutbildas på specialmaskiner eller moment.

Det råder brist på yrkesutbildade glasarbetare idag så skolans tillkomst hälsas med glädje, inte minst av Kosta Boda.

Foto: Sten Robért

Nytt kompaktlager i Kosta

Sedan en tid är det nya kompaktlaget i Kosta i bruk. Där ryms nu lika mycket glas som tidigare i Kosta och Skruv tillsammans och på samma yta som förr. Kompaktlagring heter lösningen.

Lagret i Kosta omfattar en yta som är 100 gånger 60 meter. Där skall rymmas det mesta av glaset, reklammaterial, packning och packmaterial. Allt skall vara tillgängligt för både in- och utlastning och organiserat med tanke på interna transporter.

Nu, som kompaktlager, fungerar det effektivt och rymmer dessutom mera glas än tidigare. Hela lagret i Skruv har flyttats till Kosta.

Själva glaslagret ryms på en yta av ca 60 x 40 meter, mindre än halva lagerbyggnadens yta. Där har man organiserat lagerhyllorna i rader med tio gånger emellan. Varje hyllrad är 6 meter hög och rymmer glas tillgängligt från två håll. I fyra av gångarna finns plocklaget medan resten är buffertlager. Hyllorna är numrerade i ett system som gör det lätt och säkert att ta fram önskad vara. För det ändamålet finns fyra stycken utplockningstruckar. De kan höjas till önskad hyllnivå och föraren följer med upp. Det är då enkelt att ta fram önskad vara allt efter vad som står på ordern och samla allt i en back som sedan går till packningen.

För inplockning av burar i hyllorna finns en särskild truck. Den måste kunna lyfta sina tunga bördor ända upp till högsta hyllhöjd. Föraren manövrerar nerifrån sin förarplats och det ser ut att krävas stor skicklighet med spakarna för att träffa rätt med de sidomonterade gafflarna.

En hel del transporter går också på golvet. Burar, backar och lådor skall flyttas mellan olika stationer och till utlastning. Det finns fyra stycken truckar avsedda bara för dessa transporter.

Totalt arbetar 18 personer i lagret. Det är 3 mindre än tidigare. De som förr skötte Skruvlagret har nu sina uppgifter i Kosta och har blivit pendlare.

Av personalstyrkan sköter 6 personer packningen. Arbetsstyrkan är dimensionerad för att räckta till vid normal belastning. Vid vissa toppar måste man tillgripa övertid för att hinna med alla order som skall ut i världen. Det är antalet truckar som sätter gränserna för vad man kan hinna med, men också hyllsystemet i viss grad. Hur många truckar som helst kan inte plocka samtidigt utan väntetider.

En ny städmaskin finns nu också i lagret. 3-4 timmars arbete om dagen krävs med den för att hålla dammet borta.

Mästerskap i Glasblåsning

I mitten av maj ställde tekniska avdelningen i Kosta Boda till med mästerskap i glasblåsning. Det blev en spännande tävling i att blåsa största cylinder, fat och kula.

Tävlingen genomfördes i Åforshyttan och där fanns tävlande från alla bruken utom Johansfors. Boda hade anmält tre deltagare medan Åfors och Kosta deltog med två vardera.

Koncernmästerskapet var organiserat på samma sätt som andra mästerskap, dvs man började med att blåsa längsta cylinder. Reglerna säger att den måste vara minst 10 cm bred på smalaste stället för att räknas. När de enväldiga domarna skrivit ner resultatet i tävlingsprotokollet fortsatte man med att försöka åstadkomma det största fatet och senare den omfångsrikaste kulan. Där var Leif Persson nära att knäcka ledande Roland Johansson från Åfors genom att göra en kula som var hela 560 mm. Roland lyckades dock hålla undan och tog hem slutsegern.

Efter tävlingen kunde var och en som hade lust pröva på att blåsa glas. Platscheferna tog chansen och det var nära att Kennert Koch slog proffsen genom att göra en mycket lång cylinder.

Vid den efterföljande hyttsillen blev det prisutdelning och Hans Werner hyllade segrare Roland Johansson med en graverad ljuskub i kristall. Han hoppades, sa han, att tävlingarna skall bli årligen återkommande och fortsätta att locka många deltagare.

Som domare fungerade platscheferna Sam Wadin, Karl-Åke Larsson och Kennert Koch.

Prislistan fick slutgiltigt detta utseende:

Roland Johansson, Åfors	1451,5 poäng
Leif Persson, Kosta	1421,0 poäng
Anton Koch, Åfors	1253,5 poäng
Eddie Holub, Boda	1035,0 poäng
Lennart Berg, Boda	
Ronny Karlsson, Boda	
Tomas Andersson, Kosta	

Fackfolk reser utomlands

Foto: Ove Alström

En fredagkväll i februari gav sej en grupp med fackfolk iväg på en studieresa till Tyskland. Det var SIND som tillsammans med Svenska Fabriksarbetareförbundet organiserat resan i vilken klubbordförandena från alla bruk utom Skruv deltog.

Det första resmålet var Frankfurt-mässan, berättar Sven-Åke Erlandsson, som var med på resan.

— Det är ett oerhört stort område att utforska med minst ett tiotal stora huskroppar fyllda med utställare. I hus nr 10 fanns glas- och porslinsutställarna på 4 våningar med ca 550 utställare. Omkring 40 svenska företag och agenter representerade Sverige. Första dagen ägnades åt en överblickande orientering av hela utställningsområdet medan andra dagen mest fick karaktär av närbildsgranskning av glaset. Av de svenska bruken var 9 st med på mässan. Kosta Boda hade en mycket flott utställning som märktes väl och tilldrog sej mängas intresse. Det var intressant att granska främst de tyska bruken utställningar. Intrycken blev högst blandade då det tyska glaset, liksom engelskt och franskt var av traditionell nordeuropeisk typ med överarbetad slipning och prålighet som helhetsintryck. Mot detta står den svenska väldesignade kollektionen och lyser. Men de tyska bruken börjar mer och mer anamma den svenska designstilen så vi får nog ligga i framöver för att behålla vår särart. Hantverkets betoning när det gäller svensk glastillverkning har ännu fog för sig, men nya produktionsmetoder där robotar och maskiner alltmer kommer att användas sudar ut gränserna så att den vanliga konsumenten har mycket svårt att avgöra och uppskatta det rena hantverket.

Besöket på mässan skapade nog hos oss fackfolk en större förståelse för den oerhörda konkurrens vi har när

det gäller att marknadsföra och sälja vårt svenska glas. Trots det ligger vi långt framme och märks väl i mängden.

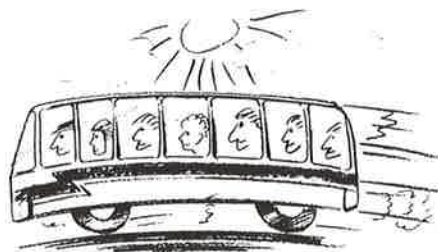
Söndageftermiddag bar det iväg på en lång bussresa till Nürnberg. Vi var på kvällen gäster hos IG CHEMIE—PAPIER—KERAMIK, tyska LO. Vi bjöds på en underbar middag med trevlig samvaro innan vi gick till vila.

Nästa dag, måndag, reste vi till Neustadt för ett besök hos det stora glasföretaget F.X. Nachtmann. Där fick vi bara lov att se den gamla hyttan.

Vi for vidare till Anna-Hütte i Windischeschenbach. Den hyttan gjorde ett deprimerande intryck på mej. Där var skumt, dåliga avlopp så golvet var fullt med vatten och arbetsplatser som vi knappast skulle godkänna. Man tillverkade mest maskingjorda servisglas.

Tisdagen besökte vi en fackskola för glasutbildning i Swiezel. Man tog emot 67 elever för 3-årig utbildning. Man hade en ugn med tre deglar för övning i glastillverkning, men utbildade elever i allt från design, glasteknik, slipning (bara flickor), målning och tillverkning av laboratorieglass. Där fanns också ett labb med en man med ungefär samma uppgifter som vårt glasforskningsinstitut.

Varje år inkallades 367 tidigare elever för vidareutbildning. Det skedde till och med två gånger om året.

Vårt besök på glasmuseet i Frauenau var mycket intressant. Där fanns glas från tiden före Kristi födelse i det 2 år gamla museet, som kostat 2 miljoner mark att bygga. I orten finns 3 glasbruk som tillsammans hade förlorat omkring 700 arbetstillfällen de senaste 10 åren.

Slutligen besökte vi ett glasbruk som ägdes av tre bröder, Valentin Eisch i Frauenau. Bruket var bara 30 år gammalt och där var miljön mycket fin. 240 anställda tillverkade handgjort glas som graverades, målades och syrades i en anläggning likt Kostas. Glaset smältes i en 10-deglars rundugn samt i en 4-deglars.

Några intryck som sitter kvar i minnet är att man fortfarande dricker öl i hyttorna i Tyskland. I hyttorna finns öläutometer dit inbärarna skickas med pengar för att köpa åt verkstädernas folk. Men man drack inte ur flaskan. Nej ölet hällades upp i sejdel innan det åkte ner.

Under bussresorna, som var ganska långa och tröttande, fanns god tid att studera landskapet. Man såg många spår av miljöförstörelsen, t ex angripen granskog.

Frankfurtmässan var en storslagen upplevelse där Kosta Boda gjorde ett mycket proffsig intryck och ständigt hade många besökare.

Resan hade gärna fått vara någon dag längre. Nu gick alltför mycket tid åt till resande inom Tyskland till förfång för glasupplevelser, slutar Sven-Åke Erlandsson.

Resan bekostades av SIND medan de olika bruken stod för löner och inkomstbortfall. Alla deltagarna i resan hade som uppgift att skriftligen berätta om sina erfarenheter. Blir detta material sammanfattat och publicerat kan det säkert få stor betydelse för alla som arbetar i den svenska glasindustrin.

Nya AGS

AGS — uttytt avtalsgruppsjukförsäkring — har blivit förbättrad från 1 april i år. Nu får du ersättning från AGS om du är sjukskriven i mer än 7 dagar och blir kompenserad för hela inkomstförlusten.

Om hur den nya AGS fungerar, vilken månads- och dagsersättning man får och mycket mera kan man läsa i ett informationsblad som LO givit ut. Informationen riktar sig till medlemmar i företag som är anslutna till SAF, SFO, KFO och KAB.

Den som önskar veta mera om nya AGS kan vända sig till facket eller till personalavdelningen för kompletterande information.

Notiser

En ny kartong har sett dagens ljus, berättar Jan-Ingvar Eriksson, inköpschefen.

Kartongen är en kub för att passa Snöbollen och har olivfärgade sidor. Orange sida har texten *Boda* i en komplementär blå ton, rödvioletta sidan bär texten *Kosta*, *Åfors* har grönt och *Johansfors* blå. Toppen är svart. Det är glada kartonger som nu skall lysa upp hyllorna i sekundabodarna.

Nya papperskassar skall det också bli. Samma färg- och namndekorer som på kartongerna. Då blir våra kunder lysande reklampelare. Bra, va!

Nydesignade T-shirts kommer snart, får vi veta. De är dekorerade i samma färgkoncept som kassar och kartong. Personalen i sekundabodarna får dem, liksom våra guider. Övriga får gärna köpa dem för ca 39 kronor, nettopriset.

MÄNGEN

Personaltidning för

Kosta Boda AB, 360 52 Kosta

Utgiven i juni 1985

Redaktionskommittén:

Sven-Åke Erlandsson

Hans Israelsson

Tommy Ragnarsson

Sten Robert

Peter Petersson

Redaktör:

Ove Alström

Ansvarig utgivare:

Anders Engström

Innehåller i Mängen får återges eller citeras om källan anges enligt följande: Mängen, personaltidning för Kosta Boda AB.

Mängen ISSN 0345-8261

PERSONALNYHETER

BÖRJAT

KOSTA

Eleni Kostaki	ind.fastigh.
Mats Carlsson	nya hyttan
Dragomir Zekić	gamla hyttan
Charlotta Kjellander	glasmåln.verkst.
Vesna Radovanović	ind.fastigh.
Hector Cuenca	poléringsavd.
Bo Erlandsson	gamla hyttan
Göran Palmengren	gamla hyttan
Robin Thaug	gamla hyttan
Kennet Rasmusson	säljare
Alex Matousch	sliperiet
Borivoje Jovanović	gamla hyttan
Berne Karlsson	underhållsavd.
Lars-Åke Lindqvist	säljare
Olle Mattsson	marknadsavd.
Anita Saming-Nilsson	marknadsavd.
Sam Wadin	tekn.funkt.
Roger Ericsson	gamla hyttan

SLUTAT

Sture Carlsson	centrallagret
Anna-Greta Ahlqvist	glasmåln.verkst.
Leif Svahn	sliperiet
Sven-Erik Strand	underhållsavd.
Bertil Abrahamsson	sliperiet
Tomas Johansson	gamla hyttan
Hergard Ludwig	turistshopen
Åke Mattsson	gamla hyttan
Gunborg Jacobssob	slutsyn.
Karl-Gustav Svensson	tekn.funkt.
Ulf Månsson	pers.avd.
Christer Johansson	underhållsavd.
Tomas Carlsson	säljare
Staffan Bergström	turistshopen

BODA

Krister Svensson	hyttan
Johnny Svensson	hyttan

ÅFORS

Patrik Leijon	hyttan
Daniel Fredriksson	hyttan
Linnéa Svensson	hyttan
Karl-Åke Larsson	tekn.funkt.

Bo Stjernkvist	hyttan
Britta Ericsson	förädlingen

JOHANSFORS

Per Jonsson	hyttan
Bernt Svensson	hyttan

FÖRSÖKSVERKSAMHET KRING MISSBRUKSPROBLEMATIK

Nu startar Lessebo kommun i samarbete med landstinget i Kronobergs län en försöksverksamhet kring missbruksproblematik. Man vill nå olika målgrupper, bl a ungdomar i riskzonen på grund av t ex arbetslöshet, dålig skolunderbyggnad och problem inom familjen. Man vill genom företags personalorganisationer, personalkontor och företagshälsovård bedriva kamratstödande verksamhet — ett förebyggande arbete för att nå människor med dolt missbruk eller med risk för missbruk.

Behandlingen inriktas på att stödja individen för att rätt ta vara på sina egna resurser. Man kan också ge individuella stödsamtal, familjebehandling och praktisk social och medicinsk hjälp.

Det här står att läsa i en liten röd, enkel skrift som finns tillgänglig överallt på anslagstavlor och hos personalkontoret. Där finns också adresser och telefonnummer med anvisningar om hur man når kontakt med den här behandlingsgruppen i Lessebo kommun.

Vad man inte vet, men ibland anar, är att människor kan ha problem som de kan behöva hjälp med att reda ut. Då kan den här möjligheten komma väl till pass. Man påpekar i broschyren att »vi har tystnadsplikt enligt sekretesslagen».

Svar på Gåta Han sa: »Jag blir hängd».

Konstnären Erik Höglund

Foto: Ove Alström

Solen skiner från en klar himmel när vi kliver ut på baksidan av Bröderna Ottossons verkstadsbyggnad i Emmaboda. Bakom en jättelik skulptur i gips, kanske 2 meter hög, syns den smärte och spänstige Erik jobbande med en murslev. Han fyller springorna med nytt gips i skarvarna efter hopsättning-
en av skulpturen.

Brunbränd, med rakat huvud, och till synes i god kondition skuttar Erik omkring sitt verk. Vi vet att han mer än de flesta drabbats av allvarliga kroppsliga sjukdomar, men här är han till synes friskare och starkare än de flesta 53-åringar. Han har levt med en svår diabetes hela sitt liv, han har varit blind och flera gånger opererats i USA. Han har genomgått en hjärnblödning... Hans enorma livslust och starka vilja har varje gång besegrat sjukdomarna.

Han arbetar som aldrig förr och befinner sej i Emmaboda en dag i skarven på arbetet med stora utsmykningsbeställningar i tegel.

För några månader sedan möttes vi i Älmhult. Då övervakade han uppsättningen av stora detaljer i en totalutsmäckning av en skola.

Vi rekapitulerar en bit av Eriks verkssamma liv:

Mellan 1953 och 1973 arbetade han som formgivare på Boda Glasbruk. Under de åren grundlades Bodas rykte som ett bruk med ett alldeles eget designuttryck. Eriks stormande livskraft bröt igenom alla hämningar som fanns och glaset flödade ur hyttan. Ganska

snart mötte han smeden Axel Ström-
gren och så skapades epoken Boda
Smide. Samma livsglädje mötte oss då i
alla geniala föremål som Erik nu form-
gav i smide och glas i skön förening.
Det fanns ett träföretag i Kopparfly
som han hjälpte ibland. Det blev snart
ett Boda Trä av det under Eriks dyna-
miska skapariver. Trä, smide och glas
kunde ofta förenas i sköna ting och
Boda Glasbruk blomstrade än mer. Se-
nare kom Boda Nova. Under sina 20 år
på Boda gjorde han över 2000 (tvåtu-
sen) modeller.

Då Erik först kom till Boda var det
direkt från Konstfackutbildningen.
När han två decennier senare lämnade
Småland var han en mycket driven
konstnär som arbetade i alla slags ma-
terial. Sten prövade han på liksom be-
tong och tegel. Skulpturer, gjutna i
brons utförde han många, som beställ-
da offentliga verk. Man kan knappt
finna några begränsningar i hans
konstnärsskap för han har också hun-
nit med att teckna och måla i olja. Han
har alltid varit en levande kraftkälla ur
vilket det bara flödat konstnärliga ting.

Det finns en liten nästan bortglömd
oas i Boda där man kan uppleva Erik
Höglund på lekhumör. Bakom det
vackra paradisäppleträdet till vänster

om Sekundabodens entré finns en liten
gräsplätt. Där har Erik satt samman
några naturstenar med ett par arme-
ringsjärn. Se själv, där står några får
och en katt. Genialt enkelt. Barnen
förstår direkt och älskar att leka där.

Smålands Muséum har satt samman
en utställning av Eriks glasproduktion
samt bronser. Den heter »Erik Höglund
— 30 år med glas och brons». Den bor-
de vi alla se om den kommer tillbaka
till Glasriket efter sin vandring runt i
världen. Lars Thor skriver i utställ-
ningskatalogen. »... Idag arbetar han
till största delen med offentliga ut-
smyckningar. Det är frågan om en
mycket mångsidig konstnär i ständigt
förnyelse... Det är vår förhoppning att
många skall känna igen pjäserna från
Boda-åren och förstå den betydelse
Erik Höglund haft och fortfarande har
som viktig länk mellan den äldre och
den yngre formgivargenerationen».

Erik Höglund har smyckat många
byggnader och rum i våra trakter ge-
nom åren. Algutsboda ålderdomshem,
Emmaboda kyrka, Stensöskolan i
Kalmar. I Torsås har man just invigt en
friskulptur »Det var dans borti vägen».

Länge än kommer den kreativa lågan
att brinna i Erik Höglund. Det är en
övertygelse.

Ove Alström

Foto: Ove Alström